

Parròquia de la Transfiguració - Ibi

Concert de tocs manuals de las campanes 06-08-2016 20:00 hores

El campanar d'Ibi i les seues campanes

La parròquia de la Transfiguració compta amb dos campanars que no només responen a un sentit estètic de la façana sinó que agrupen les campanes segons el seu ús. El campanar esquerre, amb el conjunt de quatre campanes litúrgiques, i el campanar dret amb els "campanós" dels quarts i de les hores.

Les campanes del campanar esquerre tenen els següents noms, de menor a major: Rosari, Maria Francisca (la més antiga del campanar, de 1828), Sagrat Cor i Salvador, amb inscripcions com les següents::

"CURA D JOSE MAESTRE I ALCALDE D PABLO ESCOLANO" / "AÑO 1898"
"NUESTRA SRA. DEL ROSARIO" "RIVERA / ME FECIT / MONTEHERMOSO
(CACERES) / ESPAÑA" "CONSTRUIDA POR LA ROTURA DE LA ANTERIOR EN
EL AÑO 2004" / "SIENDO CURA D. ANTONIO ALCOLEA" / "VICARIO
PARROQUIAL D. ENRIQUE ABAD ALCALDESA D. TERESA PARRA "

"MARIA # FRANCISCA + LA ER + MANA + AÑO 1828 DOMINGO ROSES ME
HIZO"

- SAGRADO CORAZON, SALVADOR MANCLÜS VALENCIA, REFUNDIDA EN
1980/ SIENDO CURA PARROCO/ D. JOSÉ HERNANDEZ QUILIS/ Y A EXPENSAS
DE TODA LA/ COMUNIDAD PARROQUIAL

Destaquen també el conjunt de campanós del rellotge, un per als quarts i l'impressionant campanó o timbre de les hores, que és el més gran de la Comunitat Valenciana del seu tipus (180 cm. de diàmetre). La instal·lació dels campanós i el rellotge mecànic, ara en desús, és obra de la casa Antonio Canseco, de Madrid, l'any 1888.

En juny de 2016 s'ha realitzat la restauració del conjunt de les quatre campanes del campanar esquerre, reemplaçant els vells contrapesos o truges de ferro per uns nous de fusta, com és tradicional. Aquesta actuació va incloure la instal·lació dels motors d'impulsos, que són menys agressius amb les campanes i interpreten mecànicament els tocs imitant la forma de tocar del campaner, sense impedir els tocs manuals. La restauració va ser realitzada per l'empresa Tradición en Relojes y Campanas (Murcia)

El concert

Es farà un concert de repics i vols, per mostrar algunes de les múltiples possibilitats rítmiques, sonores i de comunicació de les campanes.

El concert comença amb el **toc d'Àngelus**, que marca el mig dia, l'únic toc a hora fixa en la societat tradicional.

- **Toc de clamoreig** – Toc solemne de mort de la Catedral.
- **Dominica morada** – Toc característic de vespres o de laudes dels diumenges d'Advent i de Quaresma.
- **El repic** – Toc de les festes menors, indica també l'eixida de les processons majors. S'utilitza unes 80 vegades a l'any.
- **Vols de campanes** – diverses combinacions sonores, entre les quals les campanes "apianades" (totes a la mateixa velocitat) o "alternades".

El concert acaba amb el **toc de tancament de la muralla i d'ànimes** interpretat cada nit en la Catedral.

Les campanes signe de comunitat

Les campanes són molt més que un instrument musical o una màquina sonora per a cridar a missa: marquen el temps de la comunitat, indiquen les alegries i les penes, acompanyen al llarg del dia, de la setmana, de l'any i de la vida. En la societat tradicional es van inventar complicats tocs, per a transmetre missatges relacionats amb el temps, l'espai, la composició social o la protecció de la comunitat. Molts d'aquests tocs es basaven en repics, molt ràpids, de dues o més campanes. Sovint utilitzaven totes les campanes del campanar, i per tant totes les notes de l'instrument, però el distint ritme indicava un missatge o un altre. No hi ha formes comunes de tocs, encara que els significats varien poc un lloc a un altre. Les campanes, com a llengua local, empraven uns ritmes locals que només la gent del mateix poble coneixia i interpretava. En la Comunitat Valenciana, per diversos motius, entre els que cal destacar la desaparició de campaners professionals, els tocs van anar limitant-se a voltejar les campanes, costum molt espectacular però poc expressiva.

Les campanes són la veu d'una comunitat. Així com antigament organitzaven la vida quotidiana, festiva, de dol i de protecció, encara hui en dia els seus tocs ordinaris o festius marquen no només els ritmes tradicionals religiosos, sinó que també acompanyen els moments i esdeveniments històrics. Es tracta, en definitiva, d'un instrument de comunitat, per transmetre emocions i missatges importants per a la majoria.

Els Campaners de la Catedral de València

Els CAMPANERS DE LA CATEDRAL DE VALÈNCIA són els encarregats des de 1988 del toc de les campanes de la catedral, del seu manteniment i la seua difusió. Entre altres activitats, a banda dels tocs al llarg de l'any litúrgic, disposen d'una pàgina Web, la qual difon nombroses informacions entorn de les campanes: inventaris, fotografies, informes, articles, gravacions...

Els CAMPANERS DE LA CATEDRAL DE VALÈNCIA formen part del GREMI DE CAMPANERS VALENCIANS, una associació cultural, fundada en 1989 i refundada com a federació d'associacions de campaners en 2012, dedicada a recuperar la tradició de tocar les campanes manualment. Els seus membres, més de 220, toquen actualment a les catedrals valencianes de Segorbe i València i en altres campanars, com Alaquàs, Albaida, Alcalà de Xivert, Bocairent, Castelló, Caudete, Chestre, Eslda, Jérica, L'Alqueria de la Comtessa, Massanassa, Moixent, Nules, Ontinyent, Otos, Petrés, Quesa, Sagunt, Sagra, Soneja o Vila-real.

A banda de l'activitat sonora, els associats es dediquen a l'estudi, la investigació, la conservació i el seguiment de les restauracions. Es tracta de conèixer, utilitzar, conservar i difondre les peculiars característiques d'un instrument musical destinat a usos comunitaris. No oblidem que les campanes, ben conservades, sonen igual al llarg dels segles i són, per tant, la més antiga música viva, la més alta i sonora vida comunitària.

No estem en contra de les mecanitzacions de campanes, però s'han de fer seguint tres condicions: conservar (o restaurar) les instal·lacions originals, reproduir els tocs tradicionals i no impedir els tocs manuals. Es tracta de considerar el conjunt (campanar, campanes, instal·lacions i tocs) com un únic instrument musical, que cal conservar i mantenir en ús, com un singular element patrimonial.

Les campanes d'Ibi en Internet: <http://campaners.com/php/poblacio.php?numer=470>

<http://campaners.com>

campaners@hotmail.com